

UOT 37.09

A.C.Quliyeva

magistrant

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
AZ 1000, Bakı ş., Üzeyir Hacıbəyli küçəsi, 68
e-mail: andeluna91@mail.ru

TƏHSİLDƏ İNNOVASİYALAR, ONUN ƏHƏMİYYƏTİ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

Açar sözlər: innovasiya, təhsil, pedaqoji proses, inkişaf

Dünya ölkələrinin inkişafının böyük bir hissəsi təhsilin yenilənməsindən asılıdır. Yeni və yaradıcı düşüncə pedaqoji prosesin əsas meyarına çevrilmişdir. İnnovasiyaların məqsədi daha keyfiyyətli təhsil yaratmaq və pedaqoji prosesi əlverişli, optimal vəziyyətə gətirməkdir.

А.Дж.Гулиева

ИННОВАЦИИ В ОБРАЗОВАНИИ, ИХ ЗНАЧЕНИЕ И ОБЯЗАННОСТИ

Ключевые слова: инновация, образование, педагогический процесс, развитие

Большая часть стран мира зависит от модернизации образования. Новое и креативное мышление стало главным критерием педагогического процесса. Цель инноваций – создать более качественное образование и сделать педагогический процесс более доступным и оптимальным.

A.J.Guliyeva

INNOVATIONS IN EDUCATION, ITS IMPORTANCE AND RESPONSIBILITIES

Key words: innovation, education, pedagogical process, development

A large part of the world's countries development depends on the upgrade of education. New and creative thinking has become the main criterion for pedagogical process. The purpose of innovayions is to create a better quality education and make the pedagogical process more affordable and optimally.

Sosial-iqtisadi şəraitin tələb etdiyi yeni cəmiyyətin qurulması müasir dövrün tələblərindəndir. Burada təhsil və innovasiyalar xüsusi rol oynayır. Buna görə də təhsil müəssisələrində həyata keçirilən islahatlar inteqrasiya, yeniləşmə, modernləşmə yolunu tutmalıdır. Aparılan təcrübələr və təhlillər sübut edir ki, ABŞ, Yaponiya, Finlandiya və s. inkişaf etmiş ölkələrdə inkişafa təsir göstərən amillər içərisində təhsil 70 faiz təşkil edir. Ümummilli lider Heydər Əliyev dediyi kimi, “İqtisadiyyatda, mədəniyyətdə, elmdə, həyatın bütün sahələrində əldə olunmuş nailiyyətlərin başında duran, onun əsasını təşkil edən, kökü olan məktəbdir, təhsildir, müəllimdir.”

Qlobal dünya təhsilin vəzifələrini də bir qədər dəyişmişdir. Dünya təhsil sistemində sadəcə bilik, bacarıqlar deyil, dəyərlər, səriştələr şəxsiyyətin inkişafında mühüm rol oynayır. Məhz buna görə Azərbaycan Respublikası təhsil sistemində aparılan islahatları da bu istiqamət əsas götürülür. Yeni qurulan cəmiyyətə müstəqil, sərbəst öyrənməyi bacaran insanlar lazımdır. Hər bir uşaq təhsil müəssisəsinə girdiyi ilk gündən başlayaraq müəllimləri, valideynləri tərəfindən daha çox bilik almağa alışdırılır. Bəs əsas məsələ çox bilik əldə etməkdirmi? Bizcə nələri öyrətmək, necə öyrənmək, hansı şəraitdə öyrənmək və nələri öyrənmək lazımdır sualına cavab verilməlidir. Müasir dövrün tələblərinə cavab vermək üçün heç şübhəsiz bu günə qədər mövcud olanlardan , tətbiq etdiklərimizdən fərqli yeni metodlar, yollar tətbiq etmək gərəkdir. Keçmişdə edilənləri təkrar etmək müvəffəqiyyətsizliyə aparan yoldur. “Öyrənməyi öyrətmək” indiki dövrün, pedaqoji prosesin əsas məqsədidir. Bunun üçün nəyi, nə üçün və necə öyrətmək probleminə diqqət artırılmalı və bu həmişə diqqət mərkəzində saxlanılmalıdır.

Zəkanın əsl gücü təfəkkürdür, bilik deyildir. Məhz bu səbəbdən yenilikçi və yaradıcı düşünmənin əsas meyara çevrilməsi, pedaqoji prosesdə təfəkkürü inkişaf etdirəcək yeniliklərdən istifadə edilməsi zəruridir. Təhsil və yenilik arasında bir əlaqə mövcuddur. Təhsil yenilikçiliyin təməlidir. Bu gün yenilik-innovasiya dövrlərin gündəmində duran vacib məsələlərdən biridir. Ölkələr rəqabət gücünü qorumaq və genişləndirmək üçün bir çox sahələrdə innovasiyadan istifadə edirlər. Xüsusilə təhsildə olan innovasiyalar təhsil müəssisələrində nəyi öyrətdiyimizi və necə öyrətdiyimizi gündəmə gətirir. Ölkələr arası rəqabət daim yenilənmək, innovasiya tələb edir. Yenilənməmək, dəyişməmək gələcəkdə iqtisadi çətinliklərdən daha çox zərər gətirə biləcək problem deməkdir.

Təhsildə innovasiya təhsil üçün çox maddiyyat sərf etmək, ya da təhsil müəssisələrinə daha çox texnoloji vasitələri gətirmək deyildir. Aydın ki, bütün təhsil müəssisələrini təlim texnologiyalarına dair avadanlıqlarla təchiz etmək qeyri mümkündür. Kompüter təminatının yetərli olması belə bəzi ölkələrdə təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə təminat vermir. Ölkədə ən nümunəvi təhsil müəssisələrini seçib həmin müəssisələri maliyyə vəsaiti,

avadanlıqlar və yeniliyi qəbul edən, onlarla işləməyi bacaran savadlı müəllimlərlə təmin edən Çin kimi nəhəng bir ölkə bu gün elm və təhsilin inkişafı sahəsində böyük nailiyyətlər əldə etmişdir. Ərazisi Azərbaycan Respublikası ərazisindən 87 dəfə kiçik, əhalisi 2 dəfə az olan Sinqapur kimi kiçik bir dövlət elm və texnologiyanın inkişafında planlı və məqsədyönlü işin nəticəsi olaraq inkişaf etmiş ölkələr sırasına daxil olmuşdur. Aparılan təcrübələrin nəticəsi kimi belə bir fikir formalaşmışdır ki, təhsil sisteminin əsas strategiyası uşaq şəxsiyyətinin diqqət mərkəzində durmasından, tədris prosesində pedaqoqun uşağa münasibətinin dəyişməsindən, uşağı mərkəzdə duran subyekt kimi görməsindən ibarətdir.

Daxili ehtiyatlar hesabına yaranan innovasiyaların məqsədi daha keyfiyyətli təhsil yaratmaq, müasir dövrün nəbzini tutmağı bacaran, yaradıcı düşünməyə malik uşaqlar yetişdirmək, pedaqoji prosesi daha əlverişli, optimal vəziyyətə gətirməkdir. Çünki innovasiya bir kəşf deyildir, mövcud olanı fərqləndirmək və bundan dəyər yaratmaqdır.

ƏDƏBİYYAT

1. Müseyib İlyasov “Müəllim peşəkarlığı və pedaqoji səriştəliliyin müasir problemləri.” Bakı – 2018
2. Mehrafov A., Abbasov Ə., Zeynalov Z., Həsənov R. “Pedaqoji texnologiyalar” Bakı-2006

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi: 07.12.2018

Məqalənin təkrar işlənməyə göndərilmə tarixi: 17.12.2018

Məqalənin çapa qəbul olunma tarixi: 27.12.2018

Məqaləni çapa tövsiyə edən sahə redaktorunun (və ya üzvünün) adı:

pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru Mələhət Məmmədova

ADPU-nun Elmi Şurasının 15 aprel 2016-cı il tarixli 15 sayılı qərarı ilə çap olunur.